

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébetkörút 41. sz.

Már itt tartunk!

„Föl tótság! Lázadj már föl végre-valahára s ne aludj! Nyelvedről és lelkedről van szó. Amerika szabad tótságában bízhatol. Testvéri hűséggel fog támogatni szent küzdelmedben. Egyet azonban nem szabad elfeledni, hogy: pénz nélkül semmit sem lehet csinálni. Drága tót nép! Itt pénzről van szó. Bizonyítsd be tehát, hogy nem rettensz vissza áldozattól és hogy neked még mindig aranyos a szíved...“

Olvasván eme sorokat, minden jobbérzésű magyarnak arcába szökik a vér ama vakmerő és lelketlen igazítás miatt, melyet a nemzetiségi urak a felvidéki tótság lelkének, gondolkodásának, vallásos érzésének, becsületes meggyőződésének teljes megrontása végett, az alkotmányellenes időszak alatt és azóta — mondhatjuk — minden súlyosabb következmények nélkül véghez visznek.

A magyarság tulhajtott lojalitása, tulságos önhittsége, mellyel az igazítások horderejét elbírálja és lekicsinyli sajtótörvényeink büntető szakaszainak tulhumánus szelleme, mely ily kézenfekvő gonoszágokra is enyhe és urias büntetést szab, ugyanynira, hogy a sajtóbüntetések leülése ma valóságos keresetforrássá vált; mert a mártíromság koszoruján kívül jócskán jövedelmez is — ime, lassanként megtermi sajnálatos gyümölcseit, ugyanynira, hogy a nemzetiségek piszkos sajtótermékeiben ma szabadon nyilatkozik meg az a szellem, mely a köznép gyengéire támaszkodva, immár nyílt lázadást szít.

És hogy nem minden eredmény nélkül, meggyőzhetnek bennünket a körülöttünk lefolyó események. Rózsá-

hegy és vidékén még mindig nem csendesedtek el a legutóbbi választások alkalmával véghez vitt igazítások hullámai! Még meg-megesisik, hogy egy ujonnan áthelyezett lelkész beiktatásánál karhatalmat kell igénybe venni. Pozsonyvármegye egyik községében a lelketlenül felizgatott polgárság csak a minap verte véresre papját, mert nem tetszett neki az adminisztrátor hazafias irányzata. Trencsén- és Árva megyékben szintén dühöng a nemzetiségi igazítás! Sárosban, hol eddig alig esett szó e kérdésről, a terjedő járvány ellen szervezkedni kénytelen a magyarság! És ez így megy tovább az egész Felvidéken.

És hogy valahogy a megkezdett munka eredménye ne kockáztassék, arról gondoskodnak a nemzetiségi urak gyűlöletet okádó laposkái, melyek vad dühvel rontanak neki mindenre, ami az ő érdekeikkel ellentétes, vagy ami az ő éeljaiknak kényelmetlen. Piszkolják a kormányt, gyalázzák a közigazgatást, lekicsinylik a hazai bíróságokat, hazug hírekkel kipellengérezik a katolikus klerus kitünőségeit, leszólják a hazafias tanítókat, ha céljaik úgy kívánják, belegázolnak a magánbecsületbe, anarchiát és engedetlenséget szítanak a köznép között és így tovább. Hazáruhlással teli röpiratokat osztogatnak a nép között, melyeket Amerika szabad földjéről importálnak a Kárpátok völgyeibe.

És a magyarság mit tesz mind ezzel szemben? Egy-egy pillanatra felbuzdul, hogy így, meg amúgy; azután csendes nyugalommal tovább tanácskozik afelett, hogy mi is volna a teendő akkor, midőn feje felett ropogva, sziporkázva lobogó lánggal ég a ház! Valóban imponáló nyugat-

lom! Erre csak mi vagyunk képesek, kikben még mindig él keleti természetünkből folyó kényelemszeretet.

De haj, mily bölcssek leszünk majd néhány év múlva, midőn a most lekicsinyített igazítások következményeként, szeretett tót testvéreink kihúzzák a gyékényt a magyarság lába alól! Töméntelen sopánkodás közt, hány meg hány kiváló fej fog feltűnedezni, ki bölcs tanácsokat osztogat, hogy mit is kellett volna tennünk, hogy mi is lett volna feladatunk e lelketlen agitációval szemben! Mindegyik fel fogja tálalni mindazt, amit már ma is tud, de ezzel tisztán kényelemszeretettől, ma még előhozakodni restel.

Nem is szólok arról, hogy a mai magyarságban már nincs meg az a véghetetlen áldozatkészség, mely őseinket annyira jellemezte, mely áldozatkészség nagy és nemes célok szolgálataért mindent áldozott! Nem is szólok arról, hogy manapság csak addig nagy hazafi legtöbbször, míg a hazafiaskodás semmibe sem kerül, vagy míg e kiváló jelző nagyon leszállított árak mellett kapható, de rögtön visszavonul az előtérből, ha nagy célok küzdele miatt mélyebben kell a lajbliszembe nyulni! Pedig hát ingyen ma már a pap sem prédikál!

Mindezt csak abban a reményben hoztuk fel, hogy hátha mégis eszünkre térünk, hátha levetkőzzük azt a testet, lelketlő restséget, mely megrontója nálunk minden nemes eszmének, mert elvégre is nem a szomszéd gazda girheséről van szó, hanem őseinktől sértetlenül reánk hagyott magyar haza egységéről, melyet egyesek gonosz indulattal iparkodnak megbontani.

Ébredjünk fel már valahára! Bölcs tanácsok helyett tettel áldozunk a nemzetnek! Tüzes, lángoló üszköket

Szenásy szövetei

Kizárólag

Angol női ruhák

ezidén kiváló szép sorozatokban. Exklusiv minták.

LANG M. és FIA

mérték szerint, Bécsben készítve, jótállás mellett.

divatáruházában, Túrócszentmárton

csóválva, gyújtogatók járnak közöttünk, akiknek munkája ebben a veszedelmesen szeles időben végzettségé válhat reánk nézve.

Akik nem hiszik, olvassák el a cikkelyünk fölé irt sorokat, mely csak egy részlet abból a gyalázatos szöszönből, mellyel a Felvidéket napnap után elárasztják. Szálljunk magunkba, a cselekvés tizenkettedik órája már elérkezett!

Végre egy igazabb szó. A „Sl. T.“ legutóbbi számából végre megtudjuk, hogy mit akarnak — nem a tótság — csak Hodzsa Milán és társai. Ez a mosdatlan száju kis lapocska, miután vad dühvel végig ront az általa agyongázolt megyei tisztviselők vonagló tetemei felett, megmagyarázza végül, mit ért a folyton ordított „za tu našu slovenčinu“ jelszó alatt, mikor is feltárja a tisztelt nemzetiségi párt teljes programját. Nem akarnak egyebet mint: 1. Tót iskolákat. 2. Tót bíróságokat. 3. Az összes hivatalokban tót hivatalnokokat. 4. Ezen kívül akarnak földet, legelőt, erdőt, házat és még halinát is. Végül politikai jogot és politikai szabadságot. Hát ha csak ezeket akarják, akkor nincs miért panaszkodniok, mert fentebb elősorolt vágyaik már is teljesítve vannak. Vannak kitűnő iskolák, a bíróság tót nyelven érintkezik a felekkel, a közigazgatási hatóságok dettó. Hát még mi kell egyéb. Földet, házat, erdőt, legelőt vehet akinek pénze van, mert ezt csak a *felkelő* urak osztogtatták ingyen hajdanában. Könnyű volt nekik; mert nem a magukét osztogtatták! A politikai jogokból és szabadságból már is bőségesen kijutott nekik, mert ha nem így volna, Hodzsa ur nem menne annyi vakmerőséggel annyi valótlanságot összeírni, mint ahogy teszi. Próbálja meg mind ezt a szabadság hazájában, Oroszországban?!

Hlinka András és társai. A rózsahegyi fő-főgájtatór és társai ügyének vértargyalása most már, miután a vizsgálat anyaga teljesen ki van merítve, gyors tempóban közeleg. A királyi ügyész a minap terjesztette a kir. törvényszék elé *vádiratát*, melyben Hlinkát és társait a magyarság ellen való igaztatásért vádolja. Es pedig: *Hlinkát* 6 esetben, *Srobár Lőrinc dr.-t* 4 esetben, *Jansek* Andrást 2 esetben, *Gregus Györgyöt* 1 esetben, *Cheben Pétert* 1 esetben, *Tomik Józsefet* 1 esetben. Ezekon kívül még egy egész csomó ember fog állani a kir. törvényszék előtt, kik mint bűnrészesek szintén való alá helyeztettek. Hlinka András bűnlajstroma a következő: Középrevacán folyó évi április 16-án a templom előtt a következőket mondotta: Minek nektek a magyar nyelv, a magyar iskola és magyar tanító? Miért nem kézbesítik nektek az iratokat tót nyelven? Magyarosítani akarnak benneteket. Tartsunk ki a mi tót nyelvünk mellett. Április 22-én Háromszliácson így beszélt: Minek nektek a magyar nyelv, mikor úgy sem értitek? Minek az parasztnak? El akarnak benneteket butítani. Ugyancsak ezen községben, április hó 29-én így szólt: Szükséges, hogy a hatósági idézéseket és irományokat tótul kézbesítsék, ne

pedig magyarul. Kötelességünk védeni az anyanyelvét. Tartsunk össze nyelvünkért, nincs szűkségünk a magyar nyelvre. Április hó 22-én délután Olasibán így beszélt: Az ostoba ember úgy áll a bíróság előtt, mint valami barom, vagy ökör, mert ott minden magyar nyelven megy. Junius hó 15-én Rózsahegyén a következőket hangoztatta: Hogy a tótok együtt tartsanak s ne engedjék magukat, amint ő sem hagyja el őket, — ha mindjárt trágányt hordani és kapálni volna kénytelen; hanem ők se hagyják magukat, ha mindjárt hajukat tépnék és nyelvüket huznák is ki, vagy ha fát vágnának hátukon. Junius 19-én oly sürgőnyt küldött Srobár Lőrinc dr.-nak: Hogy mikor őt a csendőrök letartóztatták, tökéletesen felizgatta a népet a magyar nemzet s a zsidó hitfelekezet ellen.

Hazafias részegség.

Ennek minősítette a tót tulzók sajtója a magyar társadalom mind sürgetőbb követeléseit a nemzetiségi igazgatások megfélemezésére, valamint ennek természetes kifolyását is, mely a hatalommal fölruházott egyének vagy hivatalok ilyen irányú működésében nyilvánult meg. Ebben a munkában el lehetünk ugyan készülni arra, hogy a jól megérdemelt büntetések kiosztásánál találkozni fogunk szörványos esetekkel, melyek nem fogják igazolni fölvetésünket azok nevelő hatásait illetőleg. Hiszen tudjuk, hogy a delikvens minél mélyebben sülyed az erkölcs lejtőjén, a rája rótt büntetés annál kevésbé bír rá javító hatással. Az ilyen jelenségeket már előre látnuk. Még sem lehetünk elkészülve arra, hogy a züllöttségnek már olyan mélységével állunk szemben egy egész hosszu vonalon, ahol minden reményünket félre kell tennünk humánus eljárásunk sikerét illetőleg, még kevésbé gondolhatunk arra, hogy azok egykor teljesen megérjenek.

Nem vitatjuk mi a védekezés jogát. Ha társadalmi rendünk még az apagyilkos mellé is állít közeget, akinek megengedi, hogy a bűnök legocsmányábbikának védelmére keljen, akkor természetesnek találjuk, hogy a hazafélással izétkedő bűnösöknek is megadatik a mód és alkalom arra, hogy azon lelki rugók öszinte fölításával, mely őket a bűn elkövetésére bizták, némi enyhítést reméljenek. Elvégre a védekezés olyan jog, amit még a féregtől sem lehet megtagadni.

De mit szólunk a védekezés olyan módjához, amilyent a tót tulzók legujabban használni kezdenek, amely már messze tulcsap azon a határon, melyen belül azt még jogos védekezésnek lehetne minősíteni és már magát a tény, hogy bűnös izétkedéstülkért kérdőre vonatnak, *hazafias részegségnek* bélyegzik? Az ő szemükben tehát részegség a magyar társadalomnak önmaga iránti legszentebb kötelessége, mikor az élete és jövője ellen indított harc megszüntetésében részt kérve, saját életét biztosítani kívánja. És részegség a magyar államhatalom minden olyan megnyilvánulása is, mely a nemzetgyilkoló munkának gátat vetni igyekszik, amikor az egyes kiáltó esetek megtorlását célozza. S amikor a fenytökre szolgált bűnös elvette már méltó büntetését s nyomában a magyar társadalom széles köreiből némi megnyugvás támad, ami minden emberi

erkölcsnek legtermészetesebb megnyilatkozása, ha a bűn megtorlását látja, akkor ezt a hangulatot is részegségnek sietnek minősíteni, mely a hazafias érzés mesterséges tulhajtásából támadt.

Világos, hogy itt eddigi bűneiket egy ujabbal tetézik, egy olyan mérvvel pedig, amely végeredményében sokkal súlyosabb beszámítás alá esik az eddig elkövetettéknél is; mert evvel nemcsak azt bizonyítják csökönyös titrelmetlenséggel, hogy izétkedéstülkkel a jövőben fölhangyni sem hajlandók, hanem a fölirtúk bíraskodni hivatott közögek ilyen festésével, kisebbitésével, sőt meggyalázásával a be nem számíthatás alacsony színvonalára stüllesztik azokat a fórumokat, amelyek ma a törvényes rend fölött való örködre kiszemelnek.

Tehát nemcsak nyíltan ragaszkodnak ahhoz, amit a jog, törvény és igazság üldöz, hanem bejelentik azt is, hogy az ilyen működésük fölött való ítélelhozatalra önmagukon kívül mást illetékesnek el nem ismernek.

Ez nem más, mint leplezett anarchia. Hogy a törvényes rend iránt eddig sem viseltettek különös tisztelettel, azt bőven bizonyítják az egyre szaporodó vád alá helyezések; de ha merészségük odáig kapatja el őket, ahol már minden korlátot szétörni, minden tekintélyt lerontani készek, csak azért, mert önző érdekeiket azokba beleilleszteni nem képesek, olyan tulhajtása minden emberi szabadságnak, amely az anarchiával azonos.

Részegség! Részeg az egész magyar társadalom, mely testében a kóranagyot megtörni nem akarja: részeg a bíróság, jámikor ennek orvoslásához nyul, tehát annak ténykedése sem más, mint részeges ötlel, semmi, haszontalan locsogás! De — tekintve, hogy diszitó jelzőjük mindazokra vonatkozik, akik velük nem értenek egyet — tovább is mehetnek a következtetésekben, csakhogy azokkal játszani nem akarnak.

Es most gombolyítsunk vissza a fonalat. Már a címzés első olvasásánál, minden fölhaborodásunk mellett is, mosoly kelt arconkon. Hogyan? Azok vádolnak bennünket részegséggel, akik minden józan gondolkodással ellentétben, fejtetőre állított jogelvek hangoztatásával még mások észére is utaznak? Ők beszélnek mámorról, akik a józanságtól maguk irtóznak legjobban; akik az elhódított lelkekben látják egyedüli léfföltétülkét s viszont a józan fölvilágosodásban olyan ellenséget ismerik, amelytől tisztas távolságban maradni olyan törekvés, mit a maguk iránti legszentebb kötelesség gyanánt gyakorolnak?

Hanem azért van egy töredék, amelynek — sajnos — sikerült már elvenni az esztét. Vannak sajnálatra méltó emberek, akik fölültek a mézes szavaknak, bevették a megcukrozott maszlagot, mely elhódította őket s még azt is ellissztük, hogy ezek száma mostan egyre szaporodik is. Hanem eljövend az idő, amikor a megkínált ellenszert is elfogadják, melytől agyuk megtisztul; amikor józanul is fognak tudni gondolkodni, hogy megérthessék, fölfighassák annak a játéknak gonoszságát, melynek addig, mint vak eszüközök odavetették magukat. Eljön az idő, mikor leesik a hályog, megnyílnak a szemek, mikor tisztán fogják láthatni saját kizsákmányolt, kifosztott szegénységüket, szemben az

apostolok busás jövedelmeivel, miket hiszékenységükben és egykori vakságukban rakosgattak össze, *de egészen más célokra!* Akkor majd ezeket fogja elfogni a mánor, a szabaddni vágyás édes másora, melynek egyszeri megnyilatkozása is elég lesz arra, hogy a rajtuk élőküldöktől visszakövetelje nemcsak a vagyon, de meglopott lelkiismeretét is. És ha ennek nyomán majd a megtulós mámore is fölébred, úgy láthatnak majd olyan részegséget, amelynek szomja nem csillapul addig, míg poharát fenéig nem ürítette! Emlékezzünk!

Társadalmi életünk bajai.

Hirtül adtuk olvasóinknak, hogy *Wunder* elemi iskolai igazgató vezetésével férfialárdára alakult. A megalakulás óta számosan azt az indoklásra alig szoruló kérdést intézték hozzánk, vajjon életképesnek gondoljuk-e ezen legújabb vállalkozást? (Nálunk ugyanis minden ilyen dicsérendő alakulat veszélyes vállalat számba jön.)

Mielőtt e kérdésre válaszolnánk, szükségesnek tartjuk társadalmi életünket kissé behatóbban szemügyre venni.

Társaséletünk egészen kedélyes és vonzó lehetne, mert oly nagy a hivatalnoki kar, mondjuk a lateinerek száma, hogy intelligens elem tekintetében — mert hiszen a lateinereket általában annak mondják — bármely hasonló lélekszámmal bíró és terjedelmű várost messze tulszárnnyal. Ily elem mellett a társasélet oly szindus, oly pezsgő és változatos, szórakoztató és műveltségterjesztő lehetne, hogy minden tagja megelégedéssel élne napjait s ha csak vagyoni előnyei nem kívánják, örömmel nézne itt töltendő jövője elé. E helyett azt látjuk, hogy városunkat a „jövendőnyek“ társadalmi ürdögsgizetének, büntetési helynek tekintik, amelynek fulasztó légköréből, minden erejüket megfeszítve, igyekeznek menekülni.

Oka az, hogy társaséletünknek örömei egyáltalán nincsenek; mizériái megszámlálhatatlanok.

Nem akarunk itt arról szólni, hogy a másutt szokásos kedélyes házi összejövetelek nálunk csak szörványosan fordulnak elő. Ez végre is költséges szórakozás, melyhez kellő anyagi erő szükséges. Csupán a nagy társadalmi összejövetelekről, közös szórakozásokról: műkedvelői szini és hangverseny, sport vagy egyéb egyesületeinkről akarunk megemlékezni azért, mert azok — nincsenek.

Vannak sokan, akik mindeme hiányzókért a kaszinói életet teszik felelőssé, holott kézenfekvő dolog, hogy a társadalmi élet pangásáért maga a társadalom kibontakítható, de nem a kaszinó, melynek természetes hivatása a társadalmi mozgalmak összességét föl nem lépheti.

Sok évvel ezelőtt — így mondják — volt itt is jobb élet. Egy-egy téli idény meghozta a maga hangversenyeit, műkedvelői szinielőadásait és egyéb összejöveteleit. Volt évekig *Boldis* Ignác kitünő vezetése alatt elsőrendű alárdára, volt műkedvelői társulat, mert voltak emberek, akik ilyen dolgok iránt buzgalommal és *kitartással* érdeklődtek. Ma ily lendületre gondolni sem merünk, sőt örülnénk, ha legalább a kezdet kezdetét üdvözölhetnők.

Tekintsünk csak a közelmúlt néhány esztendőjére vissza. Alakult sportegylet: egy télen át sem tartott élete. Alakult műkedvelői egylet: meghalt, mielőtt életjelt adhatott volna. Volt alárdára: három hó alatt elnyelte a közöny árja. Csak a múlt télen is megpróbálkozott néhány vakmerő ember a sportegylet alakításával: a minimális tagszámot sem voltak képesek összetöborozni. Mulatságaink: tündökölnek a közönség részvételeiben.

Pedig igazán mondjuk, sohasem a kezdeményezők tehetetlenségén törött meg az ügy. Sőt mindig arra kiválóan képes egyének voltak a kezdeményezők, akiknek minden ambícióját képezte, hogy valami kapcsolatot létesítsenek.

Egyszóval, bármit is kezdünk, a balsiker átkos jegyében, az eredménytelenség leverő sejtésével kell azt tennünk.

S vajjon miért? Némelyek azt mondják, hogy társaséletünk tagjai egyre változnak s így nincs megállapodott keret. De ez csak némileg igaz. Igen sok azoknak a száma, akiket hivataluk állandóan ide szögez, még több az olyanoké, akik tudják, hogy 5–10 évet kell itt szenvedniök. Az állandó keret tehát igenis meg volna.

A változó elemeknek annál könnyebb volna ebbe a keretbe beleilleszkedni, ahol kellemes helyet találva, a keret erejét növelné, sőt esetleg annyira belenőne, hogy ki sem vágyakoznék belőle, hanem örömmel óhajtaná a nagy, egységes keretben egy kis összhangozó tényező lenni. Ez a keret mindig erősebb, hatalmasabb lenne, mint a parányi egyes, aki vagy belesimulna, vagy magára maradna.

Ez a keret volna az ideális egység, amely mindent magához vonz, magához alakít.

S ennek felépítése oly könnyű. Nem kíván mászt az egyestől, mint egy kis jóakaratot és sok elnézést.

Ha mindenkit, akit tehetsége, ambíciója, tetterős ifjúsága, vagy akár nagyratörése is szereplésre, működésre, társadalmi örömek létrehozására készlet — barátságosan fogadunk, érdeklődéssel támogatunk s olyanak vesztünk, mint aki éretünk, a társadalomért egy neki többé-kevésbbé jóleső, de mindenestre nem könnyű áldozatot hoz, hogy miniket szórakoztassa, ismereteinket terjesztve, izléstünket, gondolkodásunkat fejlesztve egymáshoz közelebb hozzon — letesszük az első követet az állandó keret fölépítéséhez. S lassan-lassan, egészen észrevétlenül, csak jóakarunk kifolyásaképpen egy megállapodott, erős társadalmat fogunk fölfedezni, amely egymást megéri, közös célokkal lelkessül, amelynek minden tagja örömmel kínálja föl tehetségének gyümölcsseit.

Anyagi áldozatról szó sem lehet. Ha évenként akár 10 estélyen veszünk is részt, azt mindenki elbirja, helyi viszonyaink szerény igényei folytán. Vagy fizikai időnk nem engedné, hogy hetenkint egyszer-kétszer dalárdában, vagy 10–20 műkedvelői próbán megjelenjünk? Avagy emberi méltóságunk egészen bemooskolódnék, ha néhanapján nálunknál kisebbeket is emberszámba vennénk? Talán a zene, művészet, sport, jótehetség iránt minden érzék kihalt volna belőlünk? Nincs már lelkekben egy szikrányi szerete sem a szépek? Képtelenek vagyunk talán a gondolkodás ama madaslására emelkedni, ahol az ember társaslény voltát fogva, a társadalmi életet, apró-cseprő bajaival, számba nem jö-

hető kellemetlenségeivel, de sok szépségével szűkségesnek tudja?

Nem, és ezerszer nem!

Csak tunyaság fekszik ólomsulllyal rajtunk s féltékenyen óvakodunk, nehogy valaki mindennapi kényelmünkben, megszokott nemtörődöttségünkben fölrázzon. Ellenségünk ezért mindenki, aki bárcsak érdeklődésünket magára óhajítja vonni. Elitélünk mindenkit, aki elég vakmerő elárulni, hogy ereiben vér folyik s ebből nekünk is óhajitana juttatni. Menthetetlenül kimondjuk a halálos ítéletet: ez az ember első akar lenni. Ezután természetesen úgy gondoljuk, hogy háttérbe szorulunk, le vagyunk nézve, kicsinylik állásunkat. Kezdődik a gyűlölködés, áskálódás s szegény feje rémülten veszi észre, hová vezet jó szándéka s vagy visszavonul megemelyedve a nem remélt fogadtatástól, vagy szedi sátorfáját s mihelyt lehet, tova menekül, szívében kedves emlékekkel, száján kellemes hírünkkel.

Pedig nem ő akart első lenni, de nem féltékenyen vallottuk be önmagunknak, hogy több nálunk, mert mer, mert tudna tenni.

Ha a viszonyok teljesen megváltoznak. Ha egy ma trességtől kongó — szavaló-estélyi, fölolvadás, vagy egyéb komoly, vagy igazán szép műsorú est — zsufolt házat vonz. S a ma zsufolt cirkusz, vagy villanyos színház s más komédia tres lesz. Ha mindenkit, aki társaséletünket csak egy kis lépéssel is előbbre viszi, igaz barátunknak tartunk, akit támogatni, igaz érdeklődéssel kisérni örömteli kötelességünknek fogunk tudni: akkor az érdeklődőknek bátran fogjuk felelni, hogy ugy a dalárda, mint számos egyleteink, összejöveteleink hosszú életet, nagy jövőt fognak elérni.

—ö—

Közművelődési egyesületeink szövetsége.

A F. M. K. E. ez évi közgyűlésén felolvasta:
Balogh Bertalan.

(Folyt. és vége.)

Nemzeti szempontból p. o. halalos veszedelemnek tartom, hogy saját külön nemzeti díszítő művészetünk egy pár lelkes honfőtársunk fáradozásain kívül majdnem teljesen feledésbe ment s ha ma történések is kísérletek az iránt, hogy e büszkeségünket és gazdagságunkat, mellyel most is — fájdalom — az elpusztult milánói kiállításon a világ összes népei elől elvittük a babért, átvigyünk a köztudatba, e kísérletek csak a fővárosra szorítkoznak. A vidéki közönséget a mozgalom érdekl, de e közönség a nemzeti ornamentika terein teljesen járatlan és tájékozatlan. Az összes közművelődési egyesületek közösen megindítandó akcióiban az elsők között kell lennie annak, mely a nemzeti ornamentikát fogja a köztudatba átvinni és annak gyakorlati alkalmazását szorgalmazni. Arra az álláspontra kell helyezkednünk, hogy — mert van saját ornamentikánk — az összes idegeneket száműztünk kell. A barokk, a rokokó, a modern mind egytől-egyig épp oly idegen nekünk, magyaroknak, mint akár a kínai, akár a japán és arabs. Megindítandó mozgalmunkban pedig oda kell hatnunk, hogy legelső sorban az állami és egyéb közbeszerzéseknél a nemzeti ornamentika legyen az irányadó! Itt vannak példának vasutjaink,

melyekkel közintézményeink közül a közönség a legsűrűbb érintkezést tartja fűnn. Kérdem, vajon szabad volna-e annak megtörténnie, ami nap-nap mellett megtörténik, hogy a magyar vasutak váró- és éttermei, összes helyiségei, vasuti kocsjai idegen mintájú kárpittal kárpitoztatnak, idegen formájú butorokkal butoroztatnak, holott azt látjuk, hogy a Máv. miskolci üzletvezetőségének és a kassa-oderbergi vasutnak a magyaros berendezés terén tett néhány kísérleteit, ha azok még nem is alakultak ki határozott irányban, a közönség a legnagyobb rokonszenvvel fogadta s azok a gyakorlati alkalmazhatóság szempontjából is teljesen beváltak. A tényértől kezdve, t. hölgyeim és uraim, melyről mindennapi kenyertünket fogyasztjuk el, az ékszerig, mellyel ruházataunkat díszítjük, minden tárgyon rajta kell lennie nemzeti jellegűnek. De, kérdem, t. uraim és hölgyeim, miért kell templomaink belső díszítéseinek barokk és rokokó vonalak szerint kiképezve lennie? Megkivánják ezt a dogmák, avagy a Szentírás rendeli?

Hivatalaink, társaségeink, vendéglőink és kávéházaink csak azért nem magyaros berendezettek, mert nincs senki, aki a magyaros gyönyörű berendezés jogát védje, érvényesítését szorgalmazza!

Nemzeti szempontból halálos veszedelemnek jeleztem e szomorú tényeket s ez állítasomat továbbra is fentartom, mert míg egy rész a nemzeti disztiméneket az egész vonalon való érvényre juttatása minden közjogi filippikánál is fényesebben és megdöntetlenebbül fogja minden idegen előtt állami és nemzeti mivoltunkat igazolni, másrészt a nemzeti ornamentika érvényesítése az egyedüli eszköz, mellyel iparunk fejlődésének egészséges irányát megszabhatjuk.

Az ipar terén küzdő óriási világválságban mi, magyarok, a mi bizony kezdetleges iparunkkal csak úgy és akkor foglalhatunk helyet, ha minden ipari cikkünknek reá sűrűnk fajunk sajátos nemzeti jellegét s ha ezt megtettük, akkor — mint Milánóban is — nemcsak az egész világ elismerésében is lesz részünk, de egyúttal ekszportképessé is tesszük a magyar ipart.

Hogy a szövetség e tekintetben miként járjon el, méltóztatnak belátni, ez oly részletkérdés, mellyel itt nem foglalkozhatom.

És iparról szólva, nem kötelességük a magyar közművelődési egyesületeknek, hogy a magyar ipar pártolásának és fejlesztésének ügyét a legnagyobb mérvben fölkarolják?

Egy másik kérdés: mindnyájan tudjuk, hogy a magyar kereskedelem nem magyar. Cégeink egy igen nagy része még ma is németül könyvel, németül levelez, cégtábláinkon, üzleti berendezéseink idegen föliratokat használ. Egy országosan megindítandó mozgalom e valóban szégyenletes állapotban is segítene, mint ahogy Miskolcon a közművelődési egyesület egyik tisztviselőjének indítványára a városi képviselőtestületi közgyűlés elhatározta, hogy mindazon cégeket, melyek idegen nyelvű feliratokat is használnak, a jövő évtől kezdve külön meg fogja adóztatni.

Avagy lehet-e sikere annak az akciónak, melyet p. o. a pozsonyi Toldy-kör egymaga indítana meg a pornográfia ellen? Vagy amelyet a szegedi Dugonich-társaság egymaga a ponyváirodalom ellen? Lehet-e várni, hogy az eperjesi Széchenyi-kör azon meg-

hozható elhatározásának, hogy a jövőben rendezendő hangversenyein a műsor számainak kétharmadát magyar zeneszerzők műveivel fogja kitölteni, melyrehatóbb következményes lesznek a magyar zenekulturára? Avagy bire-nagyobb jelentőséggel a magyar művészeti kulturára a Borsod-Miskolci Közművelődési és Muzéumi-Egyesület azon vállalkozása, hogy hét évi fennállása alatt a f. évben rendezi immár az ötödik művészeti kiállítását? Nem él-e a vágy valamennyi közművelődési egyesületünkben az iránt, hogy népünk kezébe a maga nyelvén írott oly könyveket adjunk, melyekből e nép a hazát szeretni, erényeiben gazdagodni tanuljon?...

Ime, uraim és hölgyeim, ezekből is és még felhozható ezer és ezer példából, melyekből részint közéletünk kinövéseit nyesegethetnők, avagy hiányait pótolhatnók, tudnám levonni a következtetést, hogy a magyar közművelődési egyesületek mindaddig, míg egyintetlen nem járnak el, érjenek el bármiféle sikereket, azok — ismételten — sporadikus jelentőségűek s mint ilyenek, ha még oly értékűek is, az általános nagy közre kiválóbb süllyek nem bírnak!

Összegezvén tehát a szövetségről táplált véleményemet, egy gondolom, hogy míg egyrészt a szövetségben egyesülő egyesületeknek, tehát magának a szövetségnek legelső és legfontosabb hivatása az volna, hogy országosan megindítandó akció révén új és bő jövedelmi forrásokot nyisson meg, e források jövedelméből hathatósan támogassa a négy nagy közművelődési egyesületet a magyarosítás munkájában s ugyanekkor tegye meg a szükséges lépéseket a nemzetiségi bankok kártevésének ellensúlyozására meg-alapítandó bank létesítéséhez. Kezdeményezze Sáros-, Abaujtona-, Zemplén-, Ung-, Bereg-és Máramarosmegyékre kiható működésével az Eszaki-Magyar Közművelődési Egyesület megalapítását és végül az összes egyesületek megvalósítandó céljait minden elképzelhető ellenszolgáltatás kizárásával anyagilag is támogatván, a nélkül, hogy azok bármelyikének is autonómiáját érinteni akarná, az egyesületeket a közös célokra közös akcióban egyesítse.

Igun tisztelt Közgyűlés! Mielőtt megköszöném egyesületem s a magam nevében azt a valóban meghálálhatatlan kegyet, hogy a szövetségről innen, a Fmke előadói székéből szólhattam, tartozó kötelességemnek ismerem, hogy a szövetség létesítése iránt megindított mozgalom mai állásáról is beszámoljak.

Méltóztatnak tudni, hogy a Borsod-Miskolci Közművelődési és Muzéumi-Egyesület a folyó év tavasznál felhívást intézett az összes egyesületekhez, melyeknek címeit megtudnunk sikerült, az iránt, vajjon nem tartanak-e kívánatosnak, hogy a folyó év őszén Budapestre a szövetség ügyében egy előzetes értekezletre gyűljünk össze. E felhívásainkra eddig körülbelül harminc válasz érkezett, tulnyomó részében a legnagyobb lelkesedéssel üdvözölve a felvetett eszmét, kisebb részében bizonyos tartózkodással, de nem elutasítólal.

E biztató körülmények arra készítetik egyesületünket, hogy a szervezést folytassa, mert maga azon tény, hogy a Fmke, közművelődési egyesületeink e legkitűnőbbje, mely szűk anyagi körülményei között elért

eredményeivel is minden igaz magyar ember őszinte köszönetére szerzett érdemeket s mely a magyarságért folytatott küzdelmünkben mindnyájunk példányképe lehet, évi rendes közgyűlésének ünnepélyébe vette föl a szövetség eszméjének hirdetését, bennünket csak megerősített ama szilárd hitünkben, hogy üdvöset és nem lehetetlen akarunk.

Fogadja a Fmke e megtisztelt kiállítás-ért őszinte halánkat!

Előfizetési felhívás.

A folyó évi október hó 1-ével megkezdődő évnegyedre új előfizetési felhívást bocsájtnak ki abban a hiszemben, hogy vármegyénk s a Felvidék hazafias közönsége tőle telhetőleg támogatni fogja lapunkat, mely hűségesen, odaadással szolgálta a magasztos célt, melynek kiküzdésére vállalkozott.

Zászlónkra a magyar faj szeretetét, a magyar nemzeti állameszmét irtuk fel vezérő utmutatónkul s ezen célok szolgálatában fogunk küzdeni minden erőnkkel és tudásunkkal azzal az áramlattal szemben, melynek a legutóbbi időben nagyra nőtt hullámai a magyarsággal mindaddig hazafias egyetértésben élő jó népünk békéjét gonosz szándékkal megbontották.

Ezen elsöranu kérdések után szivesen nyitunk teret — amennyiben lapunk szűk keretei megengedik — az égetővé vált szociális kérdések megvitatásának s nem zárkózunk el a nevelési és közgazdasági ügyek tárgyalásától sem, söt ez utóbbi két rovatot, lapunk olvasóinak kívánságára, már is állandósítottuk.

Meg van bennünk a becületés akarat, hogy lapunkat odafejlesszük, tartalomban annyit adjunk, amennyi olvasóink igényeit kielégíti! E becületés törekvésről lapunk huszonöt éves multja tanuságot tehet.

Lapunk előfizetési ára:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 „
Negyed évre . . . 2 „

A szerkesztőség.

H I R E K.

A király novenapja. Ö Felsőge névünnpén a helybeli róm. kath. templomban ünnepeles isteni tisztelet tartatot, melyen a vármegyei és állami tisztviselői kar testületileg vett részt. Az isteni tiszteletet az ujonnan ide helyezett káplán, *Csanaky Károly* celebrálta.

A F. M. K. E. új könyvtára. A következő sorok küzdesére kértek fel bennünket: Van szerencsém Turócszentmárton közönségének szives tudomására hozni, hogy a „Turócszentmártoni népkönyvtár” és a „F. M. K. E.-Közönyvtár” folyó évi szeptember hó 30-án nyílt meg. Mind a két könyvtár a turócszentmártoni állami polgári és felső ke-

reskedelmi iskola épületében (emelet, 21. sz. terem) van elhelyezve. Könyvtárkezelő: *Demeter József* tanár. Könyvtári órák: vasárnap délután 2—3., szerdán délután 1—3. — Könyveket olvasás céljából *díjtalanul* minden olyan turócszentmártoni lakos kaphat, aki a könyvek elvesztése vagy megrongálása esetén azok értékét megtéríteni képes. Olvasás céljából rendszeren csak egy mű adható ki, még pedig legfeljebb négy heti időre. A kivett könyvek visszahozatala előtt újabb könyveket kivenni nem lehet. Minden olvasó a könyvet átvétele előtt „kikölcsönző jegyvet” állít ki s azt *sajátkezzeleg* írja alá. Enélkül senki könyvet nem kaphat. Minden olvasó tehát anyagiilag felelős azért, hogy a könyvet sértetlen állapotban adja vissza. A könyvjegyzék a könyvtári teremben az olvasók rendelkezésére áll. A könyvekre vonatkozólag a könyvtárkezelő készségesen szolgál tanáccsal, de a könyvszerkevényben az olvasóknak válogatniok nem lehet. Nem helybeli lakosok könyveket rendszerint nem kaphatnak. A könyvtárakat Turócszentmárton közönségének szives figyelmébe ajánlva, maradok kiváló tisztelettel Turócszentmártonban, 1906. évi október hó 1-én. *Boldis Ignác*, a F. M. K. E. Turócvárm. Választmányának ügyvivő alelnöke.

Református isteni tisztelet. *Sedivy* László, nyitrai ref. misszionárius lelkész, a folyó hó 7-én, azaz ma délután félháromkor, az állami elemi iskolában istentiszteletet tart.

Kinevezés. Vármegyénk főispánja *Kossuth* Lajos, az alispáni hivatalban alkalmazott díjokat, a folyó hó 29-én vármegyei irnokká nevezte ki.

Nyugdíjazás. A vármegye nyugdíjosztó választmányja *Kossuth* Gábor vármegyei irnokot, tekintettel 73 éves korára, 28 évi szolgálat után saját kérelmére nyugdíjba helyezte.

Az állandó választmány ülése. A vármegye törvényhatósági bizottságának állandó választmánya a folyó hó 6-án ülést tartott, melyen az e hónap 15-én tartandó közgyűlés napirendjére kitzűzött ügyeket tárgyalta le.

Uj káplán. Megyéspüspökünk a szentilonai plébániát megszüntetvén, mint filiálét a mártoni anyaegyházhoz csatolta. Minthogy azonban az így megnövekedett plébánia ügyeit *Cserey* Emil esperes ellátni képtelen, a püspök *Csanáky* Károly segédlelkészt rendelte ki az esperesplébános mellé.

A zárás. Helybeli kereskedőink e héten értekezletet tartottak, melynek tárgyát a déli és esti 8 órákor leendő üzleti zárás képezte. Nem tudjuk, e tekintetben mily megállapodás jött létre, de mi a magunk részéről elismeréssel adozunk azoknak, akik ennek a mozgalomnak megindítói voltak, mert városunk kereskedelmi alkalmazottai naponta 14—16 óra hosszaiig, szünet nélkül vannak az üzletekben elfoglalva, úgy, hogy pihenésre és szórakozásra még annyi idő sem jut, mint a gyárak napszamosainak; a vasárnapi törvényes munkaszünet sincs teljesen betartva. Az alkalmazottak körében is érezhető ezen anomáliák miatt az elégedetlenség és a jelekből következőre, nem messze van az idő, amikor a kereskedelmi alkalmazottak mindnyájan belátják, hogy jogos érdekeik megvédését és kizsákmányolásuk korlátozását csakis egyesült erővel keresztülvitt szervezkedéssel tudják elérni. Ugy halljuk, hogy alig egy-két kereskedő állja útját a záróra közös megegyezés folytán való betartásának.

Azonban ez ne riassza vissza kereskedőinket, mert hiszen társadalmi bojkott proklamálásával még mindig rákényszeríthető minden renitens kereskedő arra, hogy a tisztességes üzleti verseny korlátain belül vezesse üzletét.

Utóállítás. A trencsényi hadkiegészítő parancsnokság sorozó bizottsága a f. évi 5-én tartotta meg megyénk területére nézve a havi rendszer utóállítást.

Pánszláv lelkész Osabán. A Csabához tartozó Erzsébethely ág. ev. egyház hívei mai napig csak tótnyelvi istentiszteletet hallgathatnak, holott alig van ember, aki nem beszélne a magyar nyelvet s ne volna jó hazafi. Csak természetes tehát, hogy ezelőtt nyolc hónappal beadványban azzal a kérelemmel fordult a csabai ág. ev. egyház presbiteriumához, rendelje el, hogy az erzsébethelyi templomban vasárnaponként felváltva magyar és tót nyelven tartassanak az istentiszteletek. Csabán ez már köztudomásává lett, de a memorandumra válasz nem érkezett. Ellenben széltében-hosszában beszélük, hogy az erzsébethelyi hívek lelkésze, *Linder* Károly maga elé cíaltatta a memorandum aláíróinak nem egy tagját és szemrehányást tett nekik, mondván: Hát maguk is tót emberek? Hogy lehet ilyet kívánni? Miért hallgatnak a koresmások bujtotgatására? — Ez az utolsó pánszláv izgatás azonban nem térítette el az aláírókat lazaifias szándékuaktól; ellenkezőleg, levelet intéztek a csabai egyház világi elnökéhez, dr. *Zsilinszky* Endréhez, amelyben 8 nap alatt választ kérnek kérvényük elintézésére vonatkozólag.

Munkásgyűlés. A ruttkai szociáldemokrata párt a következő felhívást bocsájtotta ki a ma megtartandó munkásgyűlés érdekében: „Munkások! Polgárok! Vasárnap, 1906. évi október hó 7-én délután 3 órakor, a Rundfélé vendéglőhelyiségben nyilvános népgyűlést tartunk a következők napirenddel: 1. Az általános titkos választói jog. 2. A kormány szociálpolitikája. Munkások! Aki az emberek jogait, egyenlőségét igazán óhajtja, az jöjjön el e gyűlésre! Az egybehívók.” A napirend mindkét pontját összehasonlító *Wolf* Hugó nyomdai művezető adja elő.

Lelkészcseréltetés. A budapesti lutheránus tót egyház vasárnap délelőtt papválasztó közgyűlést tartott *Fabinyi* Gyula egyházmegei fellygylő és *Kaczián* János lelkész, mint helyettes esperes elnöklése mellett. A közgyűlés egyetlen tárgya a *Bachát* Dániel halálával megtrésedet lelkészi állás betöltése volt. A közgyűlés *Morhács* Márton mosóci lelkészt és *turóci* esperest választotta meg a budapesti tót egyház lelkészévé. Az elnökölő fellygylő a gyűlés végén annak a reményének és óhajának adott kifejezést, hogy az egyház, ha híveik idegen ajkuak is, kötelességeit a haza iránt is mindenkor teljesíteni fogja. Az új lelkészt nyomban értesítették megválasztásáról. Magunk részéről annak a reménynek adunk kifejezést, hogy az új lelkész kikertülve a nemzetiségi urak szférájából, szakítani fog rákényszerített olveivel s lelke őszinte megnyilatkozásával fog csatlakozni a jobb irányzathoz. Ebben a reményben tövözöljük is őt új állásában.

Egy falu lángokban. Liptószentmiklósról írja tudósítónk: A f. hó 3-án este *Pribilán* tűz ütött ki, mely mellékeületeivel együtt 42 lakóházat elhamvasztott. A tűznek sok állat martalékává lett.

Kisért a villamosvilágítás. Érteléstünk szerint a budapesti Ganzgyár egy megbízottja tárgyalásokat folytat a község előljáróságával, a város villamos világítása tárgyában. Ismerve azonban a jeles kupaktanács modern felfogását, teljesen bizonyosra vehetjük, hogy ebből a második próbálkozásból sem lesz semmi. Ha azt nem tudták elhatározni, hogy a városon keresztül folyó piszkos, a fertőző anyagok halmazát tenyészítő patakot fa (?) vagy cementfalak közt vezessék-e el, hogy tudnának ily fontos kérdést dűlőre vinni? Ez már szinte lehetetlenség.

Árpád szobor. *Mayer* Gyula országos levéltári igazgató, székesfővárosi bizottsági tag nagyon életre való indítvánnyal lépett a főváros törvényhatósági bizottsága elé. Ezen indítványában azt kívánja, hogy a nemzet emeljen szobrot az Árpád uralkodóház fejének, *Árpád* fejedelemnek. Mi igaz szívünk ből tövözöljük a felvetett eszmét, mert végrehalárah vége volna annak a szégyenteljes állapotnak, hogy a honalapító Árpádunk ma sincs tisztességes emléke az ország szívében. Egyáltalán törjük, zuzzuk magunkat, hogy az újabb kor nagyságainak szobrot állítsunk, az ősek hervadhatatlan érdemeiről azonban teljesen megfeledkezünk. De ez már nálunk így szokás.

A helységnevek megmagyarosítása. A helységnevek megmagyarosítására vonatkozó törvény értelmében vármegyénk községeinek névsorában is sok változás fog beállani. Részben vissza fogják kapni azon ősi elnevezéseket, melyek az idők folyamán eltösvodtak, részben pedig teljesen a régiek megfelelő, magyaros hangzású elnevezésekkel cserélik fel a mostaniakat. Ez ügyben a múlt héten a helygyminiszter kiküldötte, *Kovács* Gyula miniszteri fogalmazó járt az alispáni hivatalnál s a levéltár adatai alapján az alispán és a levéltárnok közbejöttével megállapították az új elnevezéseket.

Tűz Ruttkán. A folyó hó 6-án reggel tűz ütött ki *Ruttkay* Burise János csútrjében. A teljes szélesedben gyorsan lokalizálta a tüzet a helyszínén termett tűzoltóság.

Liptóvármegye közgyűlése. Szentmiklósi tudósítónk írja a következőket: Liptóvármegye közönsége 1-én tartotta őszi közgyűlést *Palugyay* Móric főispán elnöklésével. A főispán kegyeletes szavakkal emlékeztet meg *Andaházy* Géza nyugalmazott alispán elhunytáról. Nagybövit keltett egy negyedik közigazgatási járás felállításának kérdése, míg végül a közgyűlés az állandó választmány javaslatára és *Rakovszky* István képviselőházi alelnök felszólalása után öt szavazat híján egyhangulag elhatározta, hogy Németlipcse székhellyel megalakítja az új járást. Az üresedésben lévő közigazgatási bizottsági tagságra titkos szavazással egyhangulag a koalíciós pártok jelöltjét, idős *Szentiványi* Károlyt választották meg. A bemutatott 1907—1908. évi közuti költségelőirányzatot egyhangulag elfogadták és az abban felmerülő hiány fedezését állami segítség gyanánt a kereskedelmi minisztertől fogják kérni. A közgyűlés a napirend letárgyalása után a főispán éltetésével ért véget.

Vörhenyjárvány Rózsahegyen. Rózsahegy tudósítónk írja a következőket: Az elmúlt hónap elején fellépett vörhenyjárvány, mely miatt az iskolák megnyitása bizonytalan időre elhalasztott, dacára a helyi

hatóságok intézkedéseinek, még ma is teljes erővel grasszál. A városi és járási hatóság minden eszközzel azon van, hogy a veszedelmes járványt elfojtsa, mi úgy látszik néhány héten belül sikerülni is fog.

Minden anya érdeklődik a „Scott-féle Emulsio” iránt, mely lapunk hasábjain most sokszor ajánlatik. Ez egy híres csukamájolaj készítmény, melyet gyermekek előszeretettel vesznek be és mely nekik minden esetben, melyben eddig közönséges csukamájolajat használtak, gyors és biztos segínyt nyújt. Kapható minden gyógyszerárban.

ISKOLAI ÜGYEK.

Választmányi ülés. A turócvarmegyei tanítóegyesület választmánya a mult hó 20-én az állami iskolák épületében, *Somogyi Géza* képezdei igazgató elnöklete alatt, ülést tartott. Az ülés folyamán megállapodtak abban, hogy a jövő évi tanítói gyűlést Ruttkán tartják meg. Ugy vagyunk értesítve, hogy az egyesület nagyerődemű elnöke és jegyzője, *Párvy Endre* képezdei tanár, az őket ért igaztalan vádak miatt, tisztségeikről lemondani készülnek.

Iskolai ünnepély. A helybeli állami iskolák igazgatósága Öfelsége a király nevenapja alkalmából szépen sikerült ünnepélyt rendezett az iskola tornacsarnokában. *Boldis Ignác* felső kereskedelmi iskolai igazgató vezetése mellett az ifjúság több énekszámot adott elő, a nap jelentőségét *Schultz F. Gábor* polgári iskolai tanár méltatta lendületes szavakban. Az iskolai ünnep végeztével az ifjúság részt vett a róm. kath. templomban megtartott ünnepélyes isteni tiszteleten is.

A körmöcbányai főreáliskola jubileuma. Körmöcbányáról jelentik: A körmöcbányai főreáliskola esütörtökön ünnepelte fennállásának ötvenedik évfordulóját. Istentisztelet után a volt tanítványok a főreáliskola épületében gyűltek össze. A közoktatásügyi minisztert *Kazy János* barsmegyei főispán képviselte. Az ifjúság elénekelt a Himnuszt, mire *Faith* igazgató megnyitó beszédet mondott. Ezután a főispán szép beszédben tolmácsolta a miniszter üdvözlését és *Teveli* tanár ünnepi beszédet tartott. Az ünnepség az ifjúság szózatával végződött. Délben 150 terített banket volt, este táncmulatság. Erről gróf *Apponyi Albert* közoktatásügyi minisztert táviratilag üdvözlöttek.

Az építőipari téli tanfolyamra a budapesti m. kir. állami felső építő-ipariszkolában (Budapest, VII., Csömöri-ut 74. sz.) a beiratások október 20-tól 29-ig lesznek a köznapokon este 6 órától 7-ig, vasárnap d. e. 10-órától 12-ig. A tanfolyam négy téli félévre terjed, a tanítás évenként november 3-tól március hó végéig tart. A tanfolyamot végzett tanulók — ez idő szerint — abban az esetben, ha az illető iparág terén legalább öt évi gyakorlatot tudnak felmutatni, a kőmíves, kőfaragó, vagy az ácsmesterséget önállóan gyakorolhatják. Tanulóik felvétetnek a 15. évet betöltött, erős, egészséges testi szervezettel kőmíves-, kőfaragó- és ácsitanonok és segédek, akik folyékonyan és helyesen írni, olvasni és számolni tudnak s a nevezett iparágakban gyakorlatilag foglalkoztak legalább egy építkezési időszak alatt. A jelentkezésnél

szükséges iratok: 1. Keresztlevél vagy szüléti bizonyítvány. 2. Az elvégzett összes iskoláról szóló bizonyítványok. 3. Az elsőfoku iparhatóság által hitelesített bizonyítvány a gyakorlati működéséről. 4. Ujraoltási bizonyítvány. 5. Erkölcsei bizonyítvány. Lefizetendő díjak: beiratási díj 4 korona, tandíj 20 kor., szeritári biztosíték 4 korona. A második-, harmad- és negyedik évfolyamra jelentkező tanulók levélben is iratkozhatnak a bizonyítványok és díjak beküldése mellett. Az igazgatóság készséggel ad bővebb felvilágosítást.

A praktikus orvosok

által tett kísérletek igazolják, hogy a csukamájolaj a Scott-féle Emulsio formájában sokkal hatásosabb, mint közönséges állapotában. Egy ismert klinikán folytatott kezelés bebizonyította, hogy csukamájolaj eredeti közönséges állapotában véve saját sulyának 4-szeresével emelte a szervezet zsírtartalmát, míg a Scott-féle Emulsio formájában vége, az abban tartalmazott ugyanolyan mennyiségű csukamájolaj sulyának 7-szeresével túlhaladta amazét. Gyermekek, sőt válogatos, kényes betegek is állandóan minden under nélkül és anélkül, hogy a legcsekélyebb szervezet zavarót kellene tartaniok, vehetik a Scott-féle Emulsio-t.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátan nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélhívó beküldése ellenében mintával bérmentet szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerár”
BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 34.

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

A Turóci Hitelbank részv.-társ.

elvállalja mindennemű tőzsdei műveletek keresztülvitelét, váltók és szelvények bevételezését, értékpapírok őrzését; — előlegét nyújt értékpapírokra, leszámtól bel- és külföldi váltókat, bevált mindenféle pénzemeket és ingatlanokra kölcsönöket engedélyez. **Betétek után** további intézkedésig

4° netto

kamatot térít meg.

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedelmi és iparbírságok. A kereskedelmi miniszteriumban, mint értesülünk, új törvényjavaslatot dolgoztak ki, mely a német Kaufmannsgerichte mintájára az érdekképviseleten alapuló ipari és kereskedelmi bíróságokat akarja meghonosítani. Ezek a bíróságok, a teljes paritás alapján, egyrészt a munkaadók, másrészt a munkásokból és kereskedelmi alkalmazottakból szervezve — döntik el a munkaadó és alkalmazottak közötti vitás kérdéseket. A törvényjavaslat valószínűleg már a jövő hónapban ánkét elé kerül.

A szappanárak újabb emelése. A zsiradékpiacok további szilárd irányzata, különösen a pálmamagolaj újabb áremelkedése és a csekély fagygyűszletek folytán a budapesti szappangyárak a szappan árát ismét 2 koronával emelték, úgy hogy az összes drágulás ez évben 9 koronát tesz ki, ami még nem jelenti az emelkedés végső határát, mivel

ebben a zsiradék drágulása még félig van csak eszkomptálva. Az új árak szinzszappanár: Hutter, en-gros vevőknek 56-50 korona, középrangu vevőknek 57— kor., detailistáknak 58— korona; Flóra en-gros vevőknek 56— korona, középrangu vevőknek 56-50 korona, detailistáknak 57-50 korona; többi gyár en-gros vevőknek 55— korona, középrangu vevőknek 55-50 kor., detailistáknak 56— k., a ládákat beleértve. Ugy halljuk, hogy az aussigi Georg Schicht A.-G. is ez árak után fog igazodni.

A belügyminiszter a borhamisítások ellen. A m. kir. belügyminiszter, a földművelésügyi m. kir. miniszter f. évi 7481. sz. rendelete kapasan utasította a vármegyék alispánjait, hogy az I. foku rendőrhatalóságok figyelmét hívják fel arra, hogy az esetleg előforduló borhamisításokat szigoruan ellenőrizzék s az alapos gyanuval terheltek ellen, a vizsgálatot haladéktalanul ejtsék meg s velük szemben a vonatkozó törvény szakaszainak rendelkezéseit teljes szigorral érvényesítsék.

A külföldön baleset következtében elhalt munkások itthon maradt családtagjainak érdekében közhírré teszi a belügyminiszter, hogy azon esetben, ha egyes kívándorlók külföldi állam területén munkaközben beállott baleset következtében elhaloznak és itthon lévő családtagjaik e miatt a külföldi hatóságoknál, vagy magántársalatonál kártérítést, illetve valamely adományt akarnak kieszközölni, forduljanak haladéktalanul a szükséges igazolási iratok és meghatalmazás megküldése mellett az illetékes és. kir. osztrák-magyar külképviseleti hatóságainkhoz, minthogy a magánosok ebbeli eljárása, a szerzett tapasztalatok szerint, az elintézését csak kelletlenül és igen gyakran annak sikerét kockáztatja.

Parcellázó és gazdasági bank r. t. Nyitrán új pénzümetet van alakulóban 200000 korona alapítéssel. Az alapítók élén *Csillaghy György* volt oszággyűlési képviselő áll. Az intézet főleg birtokok vételével és eladásával parcellázás céljából fog foglalkozni.

Köolajfinomító r. t. alakult meg, az általunk már jelzett új köolajfinomító Zsolnán 300000 korona alapítéssel.

A szeszadóra vonatkozólag félhivatalosan a következőket közlik: A kormány tervében szó sincs a szeszadó egyoldalú emeléséről, hanem csak arról, hogy a mezőgazdasági szeszfeldék vegyék át az ipari szeszgyárak termelését, ami által megszüntethető lesz a bonifikációnak az a része, amelyet az ipari szesz olcsóbb termelésének ellensúlyozására a mezőgazdasági szeszgyárak kapnak.

Gabonadrak:

Budapestben: buza	13-65—14-85
rozs	12-10—12-50
árpa	12-50—13-20
zab	13-80—14-40
tengeri	12-30—12-50

Szeszdrak:

Budapestben: nyers szesz	141.——141-50
finomított	143.——144-50

Szerkesztésért felelős: **Dagovich Titus.**

Kiadótulajdonos: **Moskóczy Ferencné.**

1299. sz.
1906. tk.

Hirdetmény.

Vrickó község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886 : XXIX., az 1889 : XXXVIII. és az 1891 : XVI. t.c-ek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892 : XXIX. t.c.-ben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. törvényeik 15. és 17. §§-ai alapján, ide érve a §§-oknak az 1889 : XXXVIII. t.c. 5. és 6. §-aiban és az 1891 : XVI. t.c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889 : XXXVIII. t.c. 7. §-a és az 1891 : XVI. t.c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886 : XXIX. t.c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1907. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag a znióváraljai kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886 : XXIX. t.c. 16. és 18. §§-ainak eseteiben, ide érve ez utóbbi §-nak az 1889 : XXXVIII. t.c. 5. és 6. §-ai-ban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1907. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag a fentnevezett telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetlni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892. évi XXIX. t.c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ide érve azokat is, akik tulajdonjog arányának az 1889 : XXXVIII. t.c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találák, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a fent megnevezett telekkönyvhatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1907. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után, az átalakításkor közbefjött téves bevezetésből eredő bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a fent megnevezett telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A znióváraljai bíróság mint tkvi hatóság.

Znióváralján, 1906. évi szeptember hó 6-án.

JANOVJÁK,
kir. albiró.

<p>Pontozás! Lakfelmérésért!</p>		<p>Saját érdekében hirdessen kizárólag</p>		<p>LEOPOLD GYULA</p>		<p>hirdetési irodája által Budapest, Erzsébet-körút 41.</p>		<p>200 szöglet kizárólagos képviseltető!</p>	
<p>Requiny-féle RÓMAI VÉRTISZTÍTÓ-SZŐRP</p> <p>páratlan szer minden bőrbajnál, bujakornál, vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vérjavító és vértisztító. Nagy űveg 3 kor., 3 űveget 9 kor. utánvétellel küld.</p> <p>REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kúli-6 Kerepesi út 24. A híres RÁKÓCZI GYOMORKESERŐ egyedül készítője.</p> <p>Érdekes prospektus ingyen!</p>		<p>KÉSMÁRKI LENVÁZON DAMÁST.</p> <p>árúk csak akkor valódiak, ha ezen védjeggyel vannak ellátva.</p> <p>VALÓDI SZEPESÉSI VÉDŐJEGY ECHT ZIPSER</p>		<p>VERSEGENYSÉG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGENSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.</p> <p>Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért Kis űveg ára 8-20 kor. Nagy űveg 6 kor. Kapható gyógyszerárkban: Postán küldi: KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-ter.</p>		<p>TÜDŐBAJOSOKNAK</p> <p>és mindenki, aki köhög, rekedt, páratlan szolgálatot tesz a</p> <p>Halapi-féle hárslemezszőrp Miniatűvegét 8 koronáért küld APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64.</p>			
<p>PLATSCHÉK VILMOS</p> <p>elismert legolcsóbb, legzolidabb FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).</p>		<p>A világot bámulatra ejti a</p> <p>Hammond</p> <p>irógép.</p> <p>Kizárólagos elárútlók: FARAGÓ TESTVÉREK Budapest, V., Arany János-u. 8. Kérjen mindenki prospektust!</p>		<p>Szeplő, mafolt, pattanás, mibezer, ráncok eltűnnek az arczól a valódi angol</p> <p>BALASSA FÉLE UGORKATEL</p> <p>szeptészerepl való bekenés által. Egy űveg ára 2 korona. Hossz ugorkásappan 1 k. pudér 1-20 k.</p> <p>Főszékhely: BALASSA KORNÉL gyógyszerész deai hely: Bpest, Andrássy-út 47.</p>		<p>Melyik vendéglőben étkezik Budapesten? SCHULLER FERENCZ</p> <p>ujjonnan berendezett elsőrangú éttermeiben Budapest, VI., Andrássy-út 39. mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és pontos kiszolgálás van</p>		<p>KATZER</p> <p>1/2 részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/2 millió részvény-tőke.</p> <p>Budapest, Ó-utca 42, 44 (száj ház), 45, 46, és Uj-utca 43. Katzer szőrméaúrál az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.</p>	
<p>KISS SZERENCSEJE NAGY</p> <p>VÁSÁROLJON CSAK KISS-FÉLE SZERENCSE-SORSJECYET KISS KÁROLY ÉS TÁRSA BUDAPEST KOSSUTH L. U. 13</p>		<p>BABYMIRA-CRÉM</p> <p>legjobb szer kiltések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipallott bőr gyógyítására. Egyedüli készítő: BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB 5 doboz ára bérn. 8 K 20 f., 10 doboz 5 K 80 f.</p>		<p>Pacific</p> <p>TOJÁS KÉSZÍTMÉNY</p> <p>tojás-sárgája helyett használható a gőtő és főzandó. NAGY MEGTAKARÍTÁS.</p> <p>Kapható minden főzandó mellett és drogeriákban is. STROBENTZ TESTVÉREK R.-I. vegyészeti gyár, BUDAPEST.</p>		<p>„Zsorna”-féle védjeggyű férfi nyakkendő, kitűnő magyar ipari</p> <p>PÁRIS SZÁJLÓDA</p> <p>Szállodás: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körút 28. sz. 100 szoba 90 K-ál feljebb, kiscsalak és villanyvilágításal együtt. Fűrés, elegáns kávéháza, étterem, villanocso vanati megállóhely az ótvar pályaudvarhoz közeli.</p>			
<p>A DREZDAI MOTORGYÁR</p> <p>részvénytársaság benzin-, gáz-, szilvógáz-motorral és bennein lokomobillal szállítóközben elismert legjobbak az ótvar gyárak közt.</p> <p>Vasár-árvétele: GELLÉRT IGNÁC és Tsa Budapest, VI., Teres-körút 41. Prospektus ingyen.</p> 									

Figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek

magánmérnöki irodám

Turócszentmárton 130. házszám, Spitzer Ede és Fia vegyeskereskedése mellett.

Elvállalok föld-, erdő- és határtagosítási méréseket, térképraajzólást, ÉPÍTKEZÉS-, alagsóvezetés-, csatornázás-, mezőgazdasági és ipari gépberendezések-, vízi erőművek és villanytelepek-, acetylén- és villanyvilágításról tervek és költségvetés elkészítését vagy felülvizsgálását, találmányok szabadalmaztatását.

— Levelezés: magyar, német és tót nyelven. —

Hivatalos órák: kedden és csütörtökön délelőtt 9-től 12-ig és délután 3-tól 5-ig.

Ifj. Buócz Károly okl. gépészmérnök. —

Csinos új lakást

3 nagy szobával, kerttel

folyó évi november 1-től bérbe ad

Dr. Zányi K., Helyben.

Bérbeadó

20 holdas földbirtok lakóházzal és gazdasági épületekkel. — Felvilágosítást ad **Franziszczay Lajos** Turócszentmártonban.

Vadon termő, hegyi gyümölcsből készült, legfinomabb zamatu

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban 7 koronáért bérmentve szállít **Gazdik János** gyógyszerész Körnöcbányán.

Hirdetések

felvételnek

lapunk kiadóhivatalában.

Óh jaji!

Megfojtz az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség, és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadozoz 50 fillér.

Fő- és széküldési raktár:

„MÁDOR” gyógyszerzetár, Budapest

VI., Váci-körut 17.

Kapható Turócszentmártonban

Toperczer Sándor

gyógyszerzetárában.

Éljen!

EGGER mellpasztilla hamar meggyógyított!

TÉLI MENETREND

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1906. évi október hó 1-től kezdve.)

Budapest—Turócszentmárton:

Gyv. ind.	délután 3:30,	érk. este 10:21
Szv. „	délelőtt 9:35,	„ 7:52
Gyv. „	reggel 7:10,	„ délután 1:38
Vv. „	éjjel 11:10,	„ délelőtt 11:41
Szv. „	délután 5:35,	„ reggel 4:18

Vv. Jánoshegyről ind. reg. 5:07, é. reg. 7:46

Turócszentmárton—Budapest:

Gyv. ind.	reggel 6:08,	érk. délután 12:40
Szv. „	„ 8:42,	„ este 7:00
Gyv. „	délután 2:54,	„ 9:10
Vv. „	„ 4:57,	„ reggel 5:20
Szv. „	este 11:35,	„ délelőtt 9:45

Turócszmártonból i. d. u. 12.06, é. d. u. 3:27

Turócszentmárton—Ruttká:

Gyv. ind.	délután 1:39,	érk. délután 1:47
Szv. „	este 7:54,	„ este 8:03
Gyv. „	„ 10:22,	„ 10:30
Szv. „	reggel 4:20,	„ reggel 4:30
Vv. „	„ 7:47,	„ 8:06
Vv. „	délelőtt 11:42,	„ délelőtt 11:53

Ruttká—Turócszentmárton:

Gyv. ind.	délután 2:45,	érk. délután 2:53
Szv. „	reggel 8:30,	„ reggel 8:40
Gyv. „	„ 5:59,	„ 6:07
Szv. „	este 11:22,	„ este 11:33
Vv. „	délután 4:45,	„ délután 4:56
Vv. „	délelőtt 11:16,	„ 12:06

Budapest ny. p. u.—Zsolna:

Gyv. ind.	reggel 7:20,	érk. délután 1:33
Szv. „	„ 9:20,	„ este 8:30
Gyv. „	este 6:55,	„ éjjel 12:24
Szv. „	„ 10:30,	„ reggel 7:20

Zsolna—Budapest ny. p. u.:

Gyv. ind.	éjjel 3:46,	érk. reggel 9:25
Szv. „	délután 7:11,	„ este 5:55
Gyv. „	reggel 3:14,	„ 9:15
Szv. „	este 9:45,	„ reggel 6:35

A os. és kir. szab. Kassa-Oderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:

Szv. ind.	reggel 5:45,	érk. délután 12:14
Szv. „	„ 7:45,	„ 2:11
Gyv. „	délután 12:35,	„ 5:35
Szv. „	„ 12:43,	„ este 8:13
Szv. „	„ 3:48,	„ 10:52

Ruttká—Kassa.

Szv. ind.	reggel 4:56,	érk. délelőtt 11:55
Szv. „	„ 8:35,	„ délután 4:40
Gyv. „	délután 12:20,	„ 4:55
Szv. „	„ 2:30,	„ este 8:47
Szv. „	„ 4:22,	„ éjjel 11:35

Ruttká—Zsolna:

Szv. ind.	reggel 6:30,	érk. reggel 6:58
Szv. „	délután 12:35,	„ délután 1:05
Szv. „	„ 2:21,	„ 2:46
Gyv. „	„ 5:42,	„ este 6:04
Szv. „	este 8:33,	„ 9:00
Szv. „	éjjel 11:08,	„ éjjel 11:35

Zsolna—Ruttká:

Szv. ind.	reggel 4:20,	érk. reggel 4:46
Szv. „	„ 7:40,	„ délelőtt 8:10
Gyv. „	délelőtt 11:54,	„ délután 12:16
Szv. „	délután 1:55,	„ 2:20
Szv. „	„ 3:34,	„ 4:02
Szv. „	este 9:20,	„ este 9:50

Közvetlen vonatösszeköttetés

Berlin—Budapest között, Ruttkán át.

Naponta 4.39	indul Berlin	érkezik 11.22
„ 10.05	„ Breslau	„ 5.56
„ 1.12	„ Oderberg	„ 2.57
„ 5.59	„ Ruttká	„ 10.30
„ 12.40	érk. Budapest k. p. u.	indul 3.30

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

a magyar királyi államvasutak és az azon uton tulifkvvé csatlakozó vasutak alatt megnevezett főállomásai között.

7.10	3.30	i. Budapest k. p. u. é.	12.40	9.10	7.20	6.55	i. Budapest ny. p. u. é.	9.25	9.45
1.47	10.30	é. Ruttká	i. 5.59	2.45	1.33	12.24	é. Zsolna	i. 3.46	3.14
— 5.56	„	Breslau	„ 10.05	5.06	10.35	5.56	„	Breslau	„ 10.05
— 11.22	„	Berlin (Fridrstr.)	„ 4.39	11.31	5.26	11.22	„	Berlin (Fridrstr.)	„ 4.39